

Gyógytea helyett medvetalp: a füvesember veszélyes tanácsai

Az önjelölt hatóanyag-szakértők, gyógynövényszakértők és füvesemberek tábora új szereplővel bővült: színre lépett Ion Bonchiş, a „bihari füvesember”. Bonchiş családja állítólag az 1800-as évek eleje óta foglalkozik gyógynövények gyűjtésével és népi gyógyászati alkalmazásaikkal, és a tudás, tapasztalat, valamint a titkos receptúrák apáról fiúra szállnak. A folytonosság biztosítottnak tűnik: a bihari füvesember állítása szerint átadta tudását huszonéves fiának. „Románia legelismertebb gyógynövényszakértője” (akinek szakirányú végzettségéről nem találtunk nyilvánosan elérhető információkat) termékeket is forgalmaz, és a teavásztékot végignéve felmerül a gyanú: a növényekkel kapcsolatos tudása hiányos, és a népi gyógyászatra való hivatkozás is sántít helyenként.

Közönséges medvetalp

(<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/c/c7/HeracleumSphondylium1.jpg/800px-HeracleumSphondylium1.jpg>)

A füvesember egyik teája közönséges medvetalpat tartalmaz. Ez a növény (*Heracleum sphondylium*) ugyanabba a nemzetségbe tartozik, mint a nálunk is közismert kaukázusi medvetalp (*Heracleum mantegazzianum*). Utóbbi faj hazánkban veszélyes özőnővény: nemcsak azért, mert gyorsan terjed, hanem azért is, mert olyan anyagokat tartalmaz (gyakorlatilag a teljes föld fölötti része), amelyek erősen fényérzékenyítő hatásúak. És ehhez a növényt nem kell megenni, elegendő, ha a hajtás kontaktusba kerül a bőrrel. Egy ilyen módon másodfokú égési sérüléseket szenvedő beteg karjáról készült a mellékelt fotó. A benne lévő furokumarintípusú vegyületek fokozzák a bőr fényérzékenységet, ezért a napsütés hatására az érintett területek leégnek, akár súlyos, nehezen gyógyuló, hólyagos égési sérülések is keletkezhetnek.

A rokon faj közönséges medvetalp (és a nemzetség többi tagja) is tartalmaz ilyen fényérzékenyítő anyagokat. Nem véletlen, hogy a medvetalp nemzetség összes faja szerepel az étrend-kiegészítőkben felhasználásra nem javasolt gyógynövények listáján,

részben fototoxikus, részben pedig mutagén hatásaikra való hivatkozással. És nemcsak Magyarországon óvnak ettől a növénytől: a közönséges medvetalp szerepel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságnak azon a listáján, amelyen a toxikus, addiktív, pszichotróp vagy egyéb szempontból aggályos növényeket tartják nyilván.

A hivatkozás ez esetben is a furokumarintartalom.

A medvetalp érintése által okozott égési sérülések ijesztőek – de mi történik, ha teaként fogyasztjuk el? Nos, a furokumarinok a bélrendszerből felszívódnak és fokozzák a fényérzékenységet, még ha nem is olyan mértékben, mint érintés esetén. Ami ennél is ijesztőbb lehet: a furokumarinok egy része (például a közönséges medvetalpban megtalálható bergapten, xantotoxin, izo-pimpinellin) mutagén hatásúak. A mutagén

Másodfokú égés

(<https://www.doccheck.com/en/detail/photos/14923-phototoxic-reaction-caused-by-heracleum-mantegazzianum>)

hatás az örökítőanyag károsítására utal, és összefügghet a rákeltő hatással. A furokumarinok mindezen túl potenciálisan májkárosító hatásúak (a vegyületcsoport több képviselőjéről kimutatták ezt állatkísérletekben). Kifejezetten rossz ötlet tehát olyan „gyógyteát” fogyasztani, amelynek ennyi veszélye lehet.

De jó-e valamire a medvetalp? Ennyi veszélyes hatás mellett nem meglepő, hogy erről gyakorlatilag semmit nem lehet tudni. Toxikus hatásuk miatt a medvetalpfajokat – egy kivétellel – nem tanulmányozták klinikai vizsgálatokban. Az egyetlen kivétel a perzsa medvetalp (*Heracleum persicum*), amelyet Iránban a hagyományos gyógynövények között tartanak számon. Európában azonban, a többi fajhoz hasonlóan, nem javasolják az alkalmazását. Az európai népi gyógyászatban (legalábbis az irányadó szakkönyvek szerint) a medvetalpfajok alkalmazásának nincs jelentősebb hagyománya, így azokat a merész állításokat is érdemes erős fenntartásokkal kezelni, amelyeket a füvesember a medvetalptea csomagolásán feltüntet (frissítően hat a petefészekre, lazítja a hüvely és a méh izmait; férfiaknál: növeli a nemi szervek vérellátását, serkenti az ivarmirigyeket, növeli a spermák mobilitását). Minderre a szakirodalomban az égvilágon semmilyen bizonyíték nincsen.

Eső után köpönyeg az a (csomagoláson található) figyelmeztetés, hogy furokumarinra érzékeny személyek részére a tea fogyasztása nem ajánlott – ez a tea ugyanis, legalábbis a modern fitoterápia keretében, senkinek nem ajánlható.

Csupor Dezső